

BAB I

BUBUKA

1.1 Kasang Tukang Panalungtikan

Évaluasi mangrupa prosés ngajén kamampuh siswa dina prosés diajar ngajar. Tujuan dasar diayakeun évaluasi nyaéta pikeun meunangkeun informasi hasil atawa henteuna pangajaran. Sukardi (2012, kc. 4) nétélakeun évaluasi ogé miboga fungsi rupa-rupa dina prosées diajar ngajar nyaéta pikeun mikanyaho aspék-aspék kahéngkéran siswa dina ngalaksanakeun kagiatan diajar, tingkat kahontalna siswa dina kagiatan diajar, jeung salaku alat pikeun mikanyaho ngaronjat henteuna diajar siswa.

Salah sahiji alat évaluasi nu sok digunakeun nyaéta tés, sakumaha nu geus ditétélakeun Sudjana (2009, kc.35) nyaéta tés salaku alat penilaian nu eusina mangrupa patalékan-patalékan nu dibéré ka siswa pikeun meunangkeun jawaban ti siswa dina wanda lisan (tés lisan), jeung dina wanda tulisan, nu gunana pikeun ngajén jeung ngukur hasil diajar siswa, tangtuna tina hasil diajar nu luyu jeung tujuan pangajaran.

Tés hasil pangajaran basa Sunda bisa dilaksanakeun dina wangun tinulis, boh pilihan ganda boh ésay. Tés téh kudu méré peunteun anu objéktif sarta bisa ngajéntrékeun kamampuh siswa dina nyangkem matéri pangajaran. Nurutkeun Tim Direktorat Pembinaan SMP (2017, kc. 7) aya sababaraha tés nu diayakeun di sakola, saperti : Penilaian Harian, Penilaian Tengah Seméster, Penilaian Ahir Seméster, jeung Penilaian Ahir Taun.

Penilaian Tengah Seméster (PTS) kaasup kana wanda évaluasi anu dipaké di sakola pikeun ngukur kahontal heunteuna kompétensi dasar mata pelajaran, sanggeus kagiatan pangajaran lumangsung salila 8-9 minggu Tim Direktorat Pembinaan SMP (2017, kc. 8). Pikeun guru, hasil PTS bisa dipaké pikeun mikanyaho naha ngaronjat atawa henteuna hasil diajar dina diri siswa, jeung naha téhnik pangajaran kudu dibenerkeun atawa diganti. Pikeun siswa, hasil penilaian tengah seméster fungsina pikeun ngawasa atawa henteuna kana matéri anu geus ditepikeun ku guru.

Vika Destivani, 2019

KUALITAS SOAL PENILAIAN TENGAH SEMESTER MATA PELAJARAN BASA SUNDA DI SMPN 2 LEUWISADENG BOGOR TAUN AJAR 2018/2019 (UJI VALIDITAS JEUNG RÉLIABILITAS)

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

Soal nyaéta hiji pasualan anu aya patalina jeung pangajaran pikeun dirépson atawa dijawab ku siswa, sangkan apal kana tingkat kamampuh siswa dina pangajaran atawa matéri anu geus ditepikeun. Soal miboga peran penting dina évaluasi, lantaran soal téh mangrupa instrumén anu dipaké pikeun ngayakeun évaluasi. Ku kituna, soal anu dipaké kudu miboga kualitas anu hadé.

Soal PTS di sakola téh can bener dina wangun nyusun soalna. Sakuduna guru kudu bisa nyusun soal anu hadé, sangkan bisa méré bongbolong ka siswa pikeun ngaronjatkeun pangajaran jeung bisa meré informasi ngeunaan kompétensi nu geus kahontal ku siswa. Saupama guru teu bisa nyieun soal anu hadé, bisa ngabalukarkeun pangaweruh siswa teu kaguar, ahirna bisa nyieun mutu nilai siswa leuwih handap.

Pasualan nu aya dina ieu panalungtikan téh nyaéta soal PTS anu dijieuun ku guru di sakola téh can diuji kualitas soalna. Kuduna PTS bisa nempongkeun hasil diajar siswa anu hadé, sangkan tujuan pangajaran katémbong geus kahontal atawa acan. Ku kituna, pikeun ngungkulán éta pasualan kudu dilaksanakeun ieu panalungtikan.

Taib (2014, kc. 117) nétlakeun yén dina prak-prakkan évaluasi, aspék matéri diperlukeun pikeun ngaguar pamahaman siswa nu luyu jeung pangajaran. Cara pikeun mikanyaho kualitas soal bisa kahontal ku cara nilik kana kaédah nulis soal tina aspék matéri nu geus ditangtukeun.

Cara nulis soal mangrupa prosés pikeun nangtukeun kualitas butir soal anu hadé, jadi kudu dilakukeun sacara hadé. Tim Direktorat Pembinaan SMP (2017, kc. 1) nétlakeun pikeun nangtukeun kualitas téh nu alus, kudu mekarkeun téh ngaliwatan sababaraha léngkah. Léngkah-léngkah nu dilakukeun pikeun nyusun téh standar nyaéta, nangtukeun tujuan téh, nangtukeun tujuan nu dipaké (kritéria atawa norma), nyieun kisi-kisi, milih soal tina kumpulan soal nu geus aya tur saluyu jeung kisi-kisina.

Dina nyusun soal, pikeun meunangkeun kualitas soal anu hadé, nu nulis soal kudu niténan kaédah-kaédah, ku cara : nilik heula matéri, konstruksi, jeung basana Tim Direktorat Pembinaan SMP (2017, kc. 13).

Dina kagiatan évaluasi bakal ngabutuhkeun alat atawa téknik évaluasi, sangkan dina pelaksanaanana bisa leuwih jéntré. Alat évaluasi PTS pasti bakal béda jeung penilaian harian sarta penilaian ahir seméster.

Kualitas alat évaluasi anu hadé nurutkeun Sudjana (2009, kc. 12) yén hiji alat évaluasi boga kualitas nu hadé saupama éta alat mibanda dua hal, nyaéta validitas jeung réliabilitas.

Validitas jeung réliabilitas soal penting dina ngukur kamampuh siswa, sabab soal anu hadé nyaéta soal nu miboga kritéria valid jeung réliabel. Nurutkeun Purwanti (2014, kc. 87) Soal anu disebut valid nyaéta soal anu bisa ngukur naon anu rék diukur atawa alat ukur anu luyu jeung indikator sarta matéri ajar. Sedengkeun nurutkeun Koni (2018, kc. 153) réliabel nyaéta tés anu bisa ngahasilkeun data anu sarua (ajeg) saupama dipaké sababaraha kali pikeun ngukur objék anu sarua

Nurutkeun Sukardi (2012, kc. 32) sacara métodologis, validitas dibagi kana opat rupa, nyaéta validitas eusi, validitas konstruk, validitas *konkure* jeung validitas prédiksi. Kaopat rupa validitas éta ogé sok dikelompokkeun jadi dua rupa nyaéta validitas logis jeung validitas émpiris.

Dina ieu panalungtikan anu jadi fokus masalah nu rék ditalungtik nyaéta kumaha kualitas soal PTS jeung lembar jawaban siswa anu ditalungtik ngaliwatan tingkat validitas, tingkat réliabilitas, tingkat layak henteuna soal jeung kumaha modél soal nu hadé pikeun nyieun soal PTS. Kualitas soal PTS anu hadé sakuduna dumasar kana tingkat validitas anu rék diuji nyaéta validitas eusi dina ieu panalungtikan nyaéta soal dianalisis dumasar kana jéntré henteuna pituduh soal, jéntré henteuna rumusan indikator, patalina antara jenis penilaian jeung indikator, jéntré henteuna instrumén jeung matéri anu diujikeun, jéntré henteuna bahan penilaian jeung alat penilaian nu digunakeun, basa nu digunakeun, rumusan basa komunikatif, ngagunakeun kecap jeung kalimah nu gampang dicangkem, huruf nu digunakeun, ukuran huruf nu digunakeun, jeung format atawa *layout*. Sedengkeun validitas émpiris nyaéta naha soal anu dipaké téh babari atawa hésé jeung kumaha daya pangbéda soal, kumaha tingkat réliabilitas soal, kumaha layak henteuna soal jeung kumaha modél soal PTS nu hadé pikeun nyieun soal PTS.

Panalungtikan sarupa kieu lain hal nu anyar. Sabab, kungsi aya panalungtikan séjen nu naungtik “Modél soal Ulangan Harian Basa Sunda di SMK Islamiyah Kiarakuda Ciawi Seméster 2 Taun Ajaran 2016/2017” (Rohimat, 2017) 2) “Analisis Validitas jeung Réliabilitas dina Soal Ujian Ahir Seméster 1 Basa Sunda MTs. Mohammad Toha Taun Ajaran 2013/2014” (Abdurrohman, 2014), 3) “Kualitas Soal Tés Sumatif Pangajaran Basa Sunda di MTs Sirnamiskin Taun Ajaran 2012/2013” (Sudrajat, 2009).

Najan sarua jeung panalungtikan saméméhna, nyaéta medar ngeunaan validitas jeung réliabilitas soal-soal ulangan dumasar kana tingkat validitas, tingkat réliabilitas, tingkat hésé babarina soal, tingkat daya pangbéda soal, sarta tingkat layak henteuna tapi ieu panalungtikan aya bédana. Dina ieu panalungtikan museur kana analisis tingkat validitas, tingkat réliabilitas, tingkat layak henteuna soal, jeung kumaha modél soal nu hadé pikeun soal PTS, lian ti éta sakola nu dijadikeun objék panalungtikan nyaéta di tingkat SMP. Béda halna jeung tilu panalungtikan diluhur nu museur kana validitas jeung réliabilitas soal-soal ujian ahir seméster (UAS) di tingkat MTs. Dumasar kana hasil panalungtikan di luhur kapaluruh yén tingkat validitas , jeung réliabilitas soal Ujian Ahir Seméster (UAS) Basa Sunda kawilang “Cukup” boh di MTs. Sirnamiskin jeung di MTs. Mohamad Toha. Sarta dumasar kana Ulangan Harian Basa Sunda kawilang “Handap” di SMK Islamiyah .

Ku kituna, ieu panalungtikan nu judulna “Kualitas Soal Penilaian Tengah Seméster Mata Pelajaran Basa Sunda di SMPN 2 Leuwisadéng Bogor taun ajar 2018/2019 (Uji Validitas jeung Réliabilitas) perlu dilaksanakeun.

1.2 Idéntifikasi jeung Rumusan Masalah

1.2.1 Idéntifikasi Masalah

Sanggeus diidéntifikasi masalah-masalah dina ieu panalungtikan ngawengku tilu hal ieu di handap.

- a. Kualitas soal Penilaian Tengah Seméster basa Sunda. Kualitas soal ditalungtik ngaliwatan Validitas jeung Réliabilitas.

Kahiji, Validitas kabagi dua bagian nyaéta validitas logis jeung validitas émpiris. Validitas logis dibagi deui jadi dua bagian nyaéta validitas eusi jeung

validitas konstruk. Validitas émpiris ogé kabagi dua bagian, nyaéta validitas sejalan (konkurén) jeung validitas ramalan (prédiksi). Anapon anu jadi fokus masalah nu rék ditalungtik dina ieu panalungtikan nyaéta validitas eusi jeung validitas émpiris. Validitas eusi dina ieu panalungtikan nyaéta soal dianalisis dumasar kana jéntré heunteuna pituduh soal, jéntré henteuna rumusan indikator, patalina antara jenis penilaian jeung indikator, jéntré heunteuna instrumén jeung matéri anu diujikeun, jéntré heunteuna bahan penilaian jeung alat penilaian nu digunakeun, basa nu digunakeun, rumusan basa komunikatif, ngagunakeun kecap jeung kalimah nu gampang dicangkem, huruf nu digunakeun, ukuran huruf nu digunakeun, jeung format atawa *layout*. Sedengkeun validitas émpiris nyaéta naha soal anu dipaké téh babari atawa hésé, sarta kumaha daya pangbéda soal.

Kadua, Réliabilitas kabagi lima bagian nyaéta réliabilitas ulang uji, beulah dua, *Kuder-Richardson, Alpha Cronbach*, jeung wangu pararél. Anapon réliabilitas anu digunakeun dina ieu panalungtikan nyaéta réliabilitas beulah dua jeung réliabilitas *Alpha Cronbach*. Réliabilitas beulah dua digunakeun pikeun nganalisis réliabilitas soal wangu pilihan ganda. Sedengkeun réliabilitas *Alpha Cronbach* digunakeun pikeun nganalisis réliabilitas wangu ésay.

- b. Layak henteuna soal Penilaian Tengah Seméster basa Sunda. Layak henteuna soal kudu ngaliwatan validitas jeung réliabilitas heula.
- c. Modél Soal penilaian Tengah Seméster basa Sunda.

1.2.2 Rumusan Masalah

Dumasar kasang sarta idéntifikasi masalah di luhur, masalah dina ieu panalungtikan dirumuskeun ngagunakeun kalimah pananya ieu di handap.

- a. Kumaha tingkat validitas soal Penilaian Tengah Seméster basa Sunda di SMPN 2 Leuwisadéng Bogor taun ajar 2018/2019?
- b. Kumaha tingkat réliabilitas soal Penilaian Tengah Seméster basa Sunda di SMPN 2 Leuwisadéng Bogor taun ajar 2018/2019?
- c. Kumaha tingkat layak henteuna soal Penilaian Tengah Seméster basa Sunda di SMPN 2 Leuwisadéng Bogor taun ajar 2018/2019?

- d. Kumaha Modél soal Penilaian Tengah Seméster basa Sunda di SMPN 2 Leuwisadéng Bogor taun ajar 2018/2019?

1.3 Tujuan Panalungtikan

Panalungtikan ieu mibanda dua tujuan, nyaéta tujuan umum jeung tujuan husus, anapon tujuan husus jeung tujuan umum éta saperti ieu di handap.

1.3.1 Tujuan Umum

Luyu jeung masalah anu dipedar di luhur, tujuan umum ieu panalungtikan téh nyaéta pikeun mikanyaho kualitas soal Penilaian Tengah Seméster mata pelajaran basa Sunda di SMPN 2 Leuwisadéng Bogor. Kualitas téh anu hadé bisa ngajén hasil diajar siswa kalawan valid, nyaéta transparan, akurat, jeung objéktif.

1.3.2 Tujuan Husus

Sacara husus ieu panalungtikan boga tujuan pikeun ngadeskripsikeun:

- a. tingkat validitas Penilaian Tengah Seméster basa Sunda di SMPN 2 Leuwisadéng Bogor taun ajar 2018/2019;
- b. tingkat réliabilitas soal Penilaian Tengah Seméster basa Sunda di SMPN 2 Leuwisadéng Bogor taun ajar 2018/2019;
- c. tingkat layak henteuna soal Penilaian Tengah Seméster basa Sunda di SMPN 2 Leuwisadéng Bogor taun ajar 2018/2019; sarta
- d. modél soal Penilaian Tengah Seméster basa Sunda di SMPN 2 Leuwisadéng Bogor taun ajar 2018/2019.

1.4 Mangpaat Panalungtikan

Mangpaat dina ieu panalungtikan diwincik jadi mangpaat tioritis jeung mangpaat praktis.

1.4.1 Mangpaat Tioritis

Sacara tioritis panalungtikan ieu dipiharep pikeun mekarkeun tiori ngeunaan évaluasi pangajaran basa Sunda hususna évaluasi dina Penilaian Téngah Seméster di SMPN 2 Leuwisadéng Bogor.

1.4.2 Mangpaat Praktis

Mangpaat praktis dina ieu panalungtikan dipedar saperti ieu di handap.

a. Pikeun Guru

Pikeun guru, bisa nambahán référensi dina milih jeung maké alat évalausi pangajaran. Ieu panalungtikan pikeun ngaronjatkeun upaya kualitas pangajaran basa Sunda.

b. Pikeun Siswa

Minangka upaya pikeun mikanyaho nepi mana kamampuh siswa kana pangaweruh matéri, siswa dipiharep bisa ngaronjatkeun pangaweruh matéri dina pangajaran basa Sunda.

c. Pikeun Panalungtik

Ieu panalungtikan bisa méré pangaweruh jeung pangalaman keur nu nulis salaku calon pendidik, sarta ngalatin nu nulis dina milih jeung nangtukeun soal-soal dina évaluasi pangajaran.

1.5 Raraga Tulisan

Dina skripsi ieu aya lima bab, anu diwincik saperti ieu di handap.

Bab I eusina ngeunaan bubuka, nu medar ngeunaan kasang tukang masalah, watesan jeung rumusan masalah, tujuan panalungtikan, mangpaat panalungtikan, jeung raraga tulisan.

Bab II eusina ngeunaan ulikan tiori, panalungtikan saméméhna, raraga mikir, jeung hipotésis, nu ngawengku ngeunaan évaluasi, validitas, jeung réliabilitas, raraga mikir jeung hipotésis sarta sagala hal anu aya patalina jeung kualitas soal.

Bab III eusina ngeunaan métodeu panalungtikan, medar nu ngawengku sumber data, desain panalungtikan, métode panalungtikan, wangenan operasional, instrumén panalungtikan, téhnik ngumpulkeun data, jeung téhnik nganalisis data.

Bab IV eusina ngeunaan hasil panalungtikan jeung Pedaran hasil panalungtikan anu patali jeung tingkat validitas, tingkat réliabilitas, tingkat kelayakan soal, jeung modél soal Penilaian Tengah Seméster basa Sunda di SMPN 2 Leuwisadéng Bogor Taun ajar 2018/2019.

Bab V eusina ngeunaan kacindekan, implikasi, jeung rékoméndasi.

